

III Zawodowa Konferencja Stowarzyszenia Kartografów Polskich,
Duszniki-Zdrój, 15-17 października 2009 r.

STRZAŁ W DZIESIĄTKĘ

„Stan i perspektywy zawodu kartografa” to hasło przewodnie dwupółdniowych obrad połączonych z obchodami jubileuszu 10-lecia SKP. Ponad siedemdziesięciu uczestników spotkania, głównie pracowników firm kartograficznych i geoinformacyjnych, ODGiK-ów oraz nauczycieli akademickich, wysłuchało 27 referatów i uczestniczyło w żywych dyskusjach towarzyszących większości wystąpień.

JERZY OSTROWSKI

Głębokie i wielokierunkowe zmiany, jakie ostatnio zachodzą w geodezji i kartografii, oraz związana z tym potrzeba ich pilnego zaprezentowania i przedyskutowania skłoniły organizatorów do zaproponowania bardzo szerokiego zakresu tematyki konferencji. Wśród wielu wątków znalazły się m.in. fundamentalne sprawy kształcenia kartografów, realizacja zadań państwowej służby geodezyjnej i kartograficznej, jakość produktów kierowanych do różnych użytkowników, problematyka prawa autorskiego w odniesieniu do kartografii, a także współczesna pozycja całej profesji. Tematy te pogrupowano w siedem sesji, nie licząc „jubileuszowej”.

● KSZTAŁCENIE A AKTUALNE POTRZEBY

O specyfice kształcenia kartografów, jego tradycjach i różnego rodzaju trudnościach mówili przedstawiciele katedr i zakładów kartografii pięciu uczelni: Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu,

Politechniki Warszawskiej, Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Dr Krzysztof Kałamucki (UMCS w Lublinie) podkreślił potrzebę ściślejszej współpracy między wyższymi uczelniami a różnymi „firmami branży kartograficznej”. W imieniu tej drugiej strony wypowiedzieli się z kolei Dariusz Dzionek i Alina Kubiak z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego, którzy zreferowali potrzeby ośrodków dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej w zakresie wiedzy i umiejętności geodetów i kartografów, zwłaszcza w dziedzinie geoinformatyki. Podobne problemy poruszył Grzegorz Kurzeja z firmy ESRI Polska, kładąc szczególny nacisk na coraz większe zapotrzebowanie na kartografów biegłych w technologiach internetowych i GIS. Referaty wywołały ożywioną dyskusję, w której brali udział zarówno nauczyciele akademicy, jak i praktycy. Prof. Jacek Paślawski z Uniwersytetu Warszawskiego, powołując się na tzw. program boloński, zwrócił uwagę, że absolwenci powinni wynosić ze studiów wiedzę, umiejętności, a przede wszystkim postawy.

● KARTOGRAF NA ETACIE

Kolejny temat dotyczył kartografów zatrudnionych na etatach w firmach wydawniczych. Michał Starzewski z PPWK SA przedstawił sytuację „szeregowych” pracowników takich firm, m.in. grożące im choroby zawodowe (na przykład tzw. zespół cieśni w obrębie nadgarstka, spowodowany wielogodzinną pracą przy sprzęcie komputerowym), a także przepisy dotyczące czasu pracy w kartografii. Roman Janusiewicz z wrocławskiego Wydawnictwa Kartograficznego „Eko-Graf” jako przedstawiciel właścicieli firm mówił przede wszystkim o sprawach formalnych, w tym o podatku VAT na książki, atlasy i mapy oraz o związanych z tym problemach. W dyskusji zwrócono uwagę m.in. na trudną sytuację kartografii w wydawnictwach zajmujących się podręcznikami, gdzie kartografowie są sprowadzani do roli rysowników.

● JAKOŚĆ PRODUKTÓW KARTOGRAFICZNYCH

Na omówieniu kontroli danych TBD i koncepcji spójnego systemu takiej kontroli – opracowanego na zlecenie GUGiK jesienią 2006 roku – skupili się Antoni Łabaj (SmallGIS Kraków) i Bartłomiej Bielawski (Intergraph Polska). O problemach związanych z weryfikacją, aktualizacją i harmonizacją danych na mapach tematycznych opracowywanych w Państwowym Instytucie Geologicznym opowiedziała dr Małgorzata Sikorska-Maykowska. Z kolei dr Beata Konopska, redaktor naczelna PPWK, poruszyła alarmującą sprawę odstąpienia przez Ministerstwo Edukacji Narodowej od zalecania atlasów i map do użytku szkolnego, a tym samym od ich opiniowania przez rzeczoznawców i weryfikacji. Apel referentki, aby podjąć zabiegi o zmianę tej sytuacji, spotkał się z pełnym poparciem uczestników dyskusji. Na zebraniu SKP zaakceptowano powołanie zespołu mającego wypracować możliwości podniesienia jakości atlasów

FOT. JERZY OSTROWSKI

szkolnych i uznania ich za pomoce dydaktyczne.

● W ŚWIETLE USTAWY O IIP

Bardzo ważne i aktualne sprawy roli i zadań kartografii w świetle przygotowywanej ustawy o *infrastrukturze informacji przestrzennej* były tematem sesji zainaugurowanej wystąpieniem dyrektora Jerzego Zielińskiego z GUGiK. Poinformował on o intensywnych pracach nad dwunastoma rozporządzeniami wykonawczymi (całość tych prac musi być bezwzględnie zakończona do połowy maja 2010 roku). Bardziej szczegółowo o rozporządzeniu dotyczącym referencyjnych baz danych mówił dr inż. Paweł Kowalski, a dr inż. Robert Olszewski (obaj z Zakładu Kartografii Politechniki Warszawskiej) zreferował problemy związane z integracją baz danych tematycznych i referencyjnych w ramach tworzenia IIP w Polsce, przy czym chodzi głównie o bazy danych wciąż dalekich od ukończenia map sozologicznej i hydrograficznej w skali 1:50 000. W dyskusji wyrażono przede wszystkim obawę o losy *Prawa geodezyjnego i kartograficznego*, które musi uwzględnić nową sytuację polskiej geodezji i kartografii, a także o zapewnienie należytej szczegółowości TBD. Uzgodniono także propozycję SKP nowej definicji uprawnień zawodowych nr 6 „redakcja map” do ustawy *Pgik*.

● PRZETARGI

O procedurach i nieprawidłowościach związanych z przetargami na opracowanie TBD podczas sesji pt. „Analiza przetargów dotyczących prac kartograficznych i GIS” mówili Krzysztof Owsianik oraz Ewa Janczar (przedstawiciele urzędów marszałkowskich województw: dolnośląskiego i mazowieckiego), zgodnie wskazując na konieczność dokonania zmian w tej dziedzinie i wdrożenia programu kontroli jakości TBD. Inną kategorią opracowań kartograficznych realizowanych w drodze przetargów zajęli się Roman Janusiewicz. Posługując się licznymi przykładami tylko z obszaru Dolnego Śląska, wykazał często żenujący poziom map zamieszczanych w wydawnictwach promocyjnych urzędów, nierzadko wykonywanych przez agencje reklamowe. Sesję zakończyła szczególnie długa i żywa dyskusja. Jej uczestnicy starali się znaleźć sposoby zapobieżenia wskazanym patologiom, m.in. poprzez akcję szkoleniową i zapewnienie większej skuteczności odbioru prac (np. po-

przez nadanie im formy szczegółowych raportów – protokołów).

● PRAWO AUTORSKIE

Tematem powracającym jak bumerang – rozpatrywano go bowiem także na obu poprzednich konferencjach – jest prawo autorskie w odniesieniu do kartografii. Bernard Witczyk z WODGiK we Wrocławiu poinformował o zasadach korzystania z materiałów znajdujących się w państwowym zasobie geodezyjno-kartograficznym zgodnie z obowiązującymi przepisami. Joanna Hetman-Krajewska z Kancelarii Prawniczej „Patrimonium” w Warszawie udzieliła zebranych lekcji nt. prawnych podstaw ochrony utworów kartograficznych, ilustrując swoje refleksje przykładami zaczerpniętymi z orzecnictwa polskich sądów. Wskazała również na możliwość sięgania do innych ustaleń prawnych zawartych w ustawach o *ochronie baz danych* i o *nieuczciwej konkurencji*. Z kolei dr Beata Konopska ujawniła kłopoty wydawców z przepisami dotyczącymi publikowania prac magisterskich (map), a Michał Starzewski (oboje z PPWK) wskazał na specyfikę działania prawa autorskiego w odniesieniu do kartografów jako pracowników firm kartograficznych. Wreszcie dr Pavel Neytchev z Uniwersytetu Gdańskiego wystąpił z kontrowersyjną propozycją wprowadzenia tzw. opłaty powykonawczej uiszczanej dodatkowo przez wykonawców map opracowanych na podstawie materiałów z CODGiK.

● WSPÓŁCZESNA POZYCJA KARTOGRAFII

O nowych wyzwaniach stojących przed kartografami w związku z żywiołowym rozpowszechnieniem się nowoczesnych sposobów dostępu do informacji geograficznej interesująco mówił dr inż. Dariusz Gotlib z Zakładu Kartografii PW. Natomiast dr hab. Wiesław Ostrowski z Katedry Kartografii UW podzielił się refleksjami na temat ewolucji wzajemnych relacji między praktyką kartograficzną a poszczególnymi dyscyplinami naukowymi. Takie refleksje, ale odnoszące się do sytuacji kartografii w ostatnich latach, znalazły się także w wypowiedziach kilku dyskutantów, podkreślających potrzebę odpowiednio ukierunkowanej edukacji kartograficznej w różnych formach i na różnych poziomach. Troska o dalszy rozwój polskiej kartografii i doskonalenie jej produktów była również głównym akcentem końcowego wystąpienia przewodniczącej SKP dr inż. Joanny Bac-Bronowicz.

● JUBILEUSZ 10-LECIA SKP

Drugi dzień spotkania zakończyła specjalna sesja poświęcona 10-leciu Stowarzyszenia Kartografów Polskich, w czasie której przewodnicząca przedstawiła główne formy działalności SKP i jego najważniejsze dokonania. Autor tej relacji opowiedział o oddźwięku, jaki ta działalność znalazła w periodykach kartograficznych i geodezyjnych, przede wszystkim we własnym „Biuletynie SKP”, a dr Jan Krupski podsumował dotychczasowe konkursy pod hasłem „Mapa roku”. Ten jubileuszowy wątek dał o sobie znać już w czasie otwarcia konferencji, kiedy to w przemówieniach znalazły się okazjonalne życzenia kierowane do przewodniczącej przede wszystkim od organizacji działających wspólnie z SKP w tzw. Grupie Geoinformatycznej wspierającej rozwój tej dziedziny w Polsce.

● STRZAŁ W DZIESIĄTKĘ

Tak obrazowo i pochlebnie kilkoro uczestników podsumowało program i przebieg konferencji. Ja również uważam ją za bardzo udaną i pożyteczną, uświadomiła bowiem wielu z nas nieznane przedtem, a bardzo ważne aspekty zawodu oraz rozmiary i różnorodność wyzwań stojących przed tą szczególną dziedziną ludzkiej aktywności. Wielowątkowy program obrad nie pozwolił, co prawda, na szczegółowe i pogłębione przedyskutowanie niektórych istotnych problemów i dlatego staną się one w najbliższej przyszłości tematem oddzielnych spotkań.

Konferencji towarzyszyła okolicznościowa wystawa obrazująca dorobek polskiej kartografii w ostatnich trzech latach. Wszyscy uczestnicy mieli również okazję głosować na najlepsze publikacje spośród zgłoszonych do tradycyjnego corocznego konkursu „Mapa Roku” [o szczegółach najnowszej edycji na s. 69 – red.].

Dusznickiemu spotkaniu patronowali główny geodeta kraju oraz marszałek województwa dolnośląskiego. Głównym organizatorem był tradycyjnie Zarząd Główny SKP na czele z jego niezmordowaną przewodniczącą Joanną Bac-Bronowicz, a współorganizatorami – Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Instytut Geodezji i Geoinformatyki Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Więcej informacji o konferencji oraz prezentacje i skróty referatów na stronie SKP www.polishcartography.pl. ■